

George ARHIP

DIMITRIE EVOLCEANU, COLEG ȘI PRIETEN CU NICOLAE IORGA

Nicolae Iorga a avut de-a lungul vieții puțini prieteni foarte apropiați, unul dintre aceștia fiind Dimitrie Evolceanu, cu care a fost coleg atât la școlile din orașul natal, cât și la universitățile din Iași, Paris și Berlin, iar mai apoi, coleg de catedră la Universitatea din București.

Personalitate mai puțin cunoscută a Botoșanilor, Dimitrie Evolceanu s-a născut la 1 octombrie 1865 într-o familie modestă cu origini polone, tatăl său având meseria de pietrar¹. A urmat primele două clase la Școla de Băieți Nr. 4 din Botoșani² (anii școlari 1874-1875 și 1875-1876). După un an de pauză, cauzată cel mai probabil de problemele administrative ale școlii, își continuă studiile la Școala „Marchian” unde i se românizează numele, fiind menționat inițial Evolschi Dumitrie (clasa a III-a, 1877-1878)³, apoi Evolcenu Dimitrie (clasa a IV-a, 1878-1879)⁴, cataloagele școlare prezentându-l ca pe un elev deosebit de silitor, cu cele mai mari note din clasă. La 25 aprilie 1878 la Școala „Marchian” este înscris elevul Nicolae Iorga care, după doar două luni, este promovat ca premiant în clasa a II-a⁵. Așadar, mai bine de un an, cei doi învață la aceeași școală, ulterior sunt colegi și la liceul din Botoșani, în perioada 1881-1886, când Dimitrie Evolceanu era elev în clasele III-VII, iar Nicolae Iorga urma clasele I-V.

Deși colegi de școală, tinerii nu au avut prea multe în comun deoarece, Nicolae Iorga era o fire retrasă, cu o educație strictă primită în familie, și mai ales cu o neobosită dorință de cunoaștere care l-au făcut să se distingă ca un copil singuratic, absorbit de lecturile zilnice, singurele care-i ofereau „o imensă lărgire de orizont, din toate locurile și din toate vremile”⁶. Diferențele de caracter și educație au făcut ca, atât în școala primară, cât și în anii de liceu de la Botoșani să nu își găsească vreun prieten între colegi sau vecini, așa cum avea să-și amintească istoricul peste ani: „Căci n-am avut acolo un prieten, un om care să se lipească de mine, un tovarăș care să mă ia la jocuri [...]. Un imens pustiu se făcuse deodată în

¹ Catalogul clasei I, semestrul II pe anul școlar 1864-1865, al Școlii de Băieți nr. IV din Botoșani, menționează intrarea în clasă a elevului Ivoschi Gh. Dimitri, la data de 2 mai 1875 (SJBtAN, Fond *Primăria Orașului Botoșani*, dosar nr. 47/1875, f. 104).

² Școala Primară de Băieți Nr. 4 din Botoșani a fost înființată în anul 1869, era situată în partea de est a orașului, unde se afla populația mai săracă iar din cauza dificultăților financiare este desființată în anul 1878 (Ștefan Ciubotaru, *Monografia orașului Botoșani*, Botoșani, edit. Axa, 1997, p. 185).

³ SJBtAN, Fond *Primăria Orașului Botoșani*, dosar nr. 43/1878, f. 10.

⁴ *Idem*, dosar nr. 42/1878, f. 16.

⁵ Pentru anii de studiu ai istoricului au fost folosite informații din monografia lui Barbu Theodorescu, *Nicolae Iorga. 1871-1940. Biobibliografie*, București, EȘE, 1976.

⁶ N. Iorga, *O viață de om așa cum a fost. Orizonturile mele. Vol. I, Copilărie și tinerețe*, București, edit. N. Stroilă, 1934, p. 140.

jurul meu. Și singur mă duceam, și mă regăseam singur, la întoarcerea acasă... ”⁷; „Și astfel, ferindu-te de colegi, cari ei înșii te căutau, numai ca să te brutalizeze sau să-ți dea primele lecții de corupție, stăteai singuratec în mijlocul acestei lumi care fierbea, zgomotoasă, brutală, absolut străină. Oameni fericiți nu se pregăteau acolo, dar suflete de o puternică originalitate da, căci singurătatea e mama inspirațiilor celor mari, pe care le plătești cu dreptul tău la fericire ”⁸. De altfel, nici chiar cu fratele său mai mic, George, nu a avut o legătură foarte apropiată, după cum reiese din memorialistica lui Nicolae Iorga: „Cei dintâi ani ai unei copilării fără soare n-au cunoscut, afară de întâlnirea cu caracterul, nu întru toate asemeni, al fratelui, tovărășia cu nimeni, așa încât și pentru viață m-am învățat a umbla singur ”⁹.

Situația se schimbă radical după anul 1886 când, în urma unui conflict cu profesorul de muzică Victor Fleury, Nicolae Iorga părăsește liceul din Botoșani și se înscrie în clasa a VI-a la Liceul Național din Iași, unde este primit ca bursier¹⁰. Aici locuiește în internatul liceului, unde „legăturile se puteau face, trebuiau să se facă ”¹¹, astfel se stabilesc primele relații de prietenie cu colegi de clasă sau de internat, între aceștia: Miron Kernbach¹², Petre Liciu¹³ sau G. G. Longinescu¹⁴.

După absolvirea examenului de bacalaureat, în toamna anului 1888, Nicolae Iorga se înscrie la Facultatea de Litere a Universității din Iași, secția istorico-literară. Aici se reîntâlnește cu Dimitrie Evolceanu, care-și susținuse examenul de bacalaureat în septembrie 1886 și era deja student în anul III, la

⁷ *Ibidem*, p. 37.

⁸ Idem, *Amintiri de la liceul din Botoșani*, în volumul: „Amintiri din viața de școlari. Volum festiv publicat cu prilejul inaugurării localului reclădit pe ruinele pricinuite de război”, Botoșani, Tipografia B. Saidman, 1923, p. 8.

⁹ Idem, *O viață...*, p. 29.

¹⁰ Transferul la liceul din Iași se potrivea și intereselor familiei deoarece mama lui Nicolae Iorga, pentru a face față cheltuielilor, îl înscrisese pe fiul mai mic, George, tot în Iași, la Școala Militară. În acest fel mutarea la Iași „era și o ușurare pentru condițiile de viață ale mamei” (N. Iorga, *O viață...*, p. 101).

¹¹ *Ibidem*, p. 116.

¹² Miron Kernbach - fratele mai mic al poetului botoșănean Gheorghe Kernbach (Gheorghe din Moldova) (1863-1909). N. Iorga își amintește despre fostul coleg: „Vesel, glumeț, vioiu, împodobit cu însușiri literare [...] el nu părea de loc merit fetei care l-a lovit la București, [...] era să se stingă înainte de a împlini douăzeci de ani...” (N. Iorga, *O viață...*, p. 120).

¹³ Petre Liciu (1871-1912) - mare actor de comedie, a fost alături de Vasile Bogrea printre puținii prieteni de o viață ai lui Nicolae Iorga. A se vede și: N. Iorga, *În amintirea lui Petru Liciu*, în volumul „Oameni cari au fost”, vol. II, București, 1935, pp. 29-31; Horia Dumitrescu, *Nicolae Iorga și Petre Liciu – colegi și prieteni întru eternitate*, în volumul: *Nicolae Iorga. 1871-1940. Studii și documente*, vol II, coordonatori: Constantin Bușe, Constantin Gaucan, edit. Universității din București, 2006, pp. 257-273.

¹⁴ G. G. Longinescu (1869-1939) - profesor de chimie la Universitatea din București. N. Iorga îl portretizează în *Oameni cari au fost*, vol. IV, București, 1939, pp. 313-314. A se vedea și: Horia Dumitrescu, *Nicolae Iorga și Gheorghe Gh. Longinescu*, în volumul: *Nicolae Iorga. 1871 – 1940. Studii și documente*, IV, coordonatori: Constantin Bușe, Constantin Gaucan, edit. Universității din București, 2007, pp. 223-232.

aceeași facultate. Timp de un an au locuit împreună în internatul facultății, „*într-o adevărată republică*” alcătuită din „*două dormitorii, două mici repartitorii și sala de mâncare de jos*”, în care „*cine voia să tiranizeze, tiraniza, și bătea cine voia să bată*”, după cum își amintește Nicolae Iorga¹⁵. Este perioada în care avea să se lege o frumoasă prietenie între cei doi botoșăneni, foști colegi de școală, ajunși acum studenți într-un mediu nu tocmai prietenos. De altfel, Nicolae Iorga își amintește de prietenul său care „*[...] se ținea prin răceala lui firească și calculată la o parte de toate aceste frământări...*”¹⁶. Era cumva o atitudine firească dacă ne gândim că Dimitrie Evolceanu era cu aproape 6 ani mai mare decât Nicolae Iorga. Cu toate acestea, cei doi își susțin examenele pentru licență la sfârșitul aceluiași an 1889: Dimitrie Evolceanu în luna septembrie, la sfârșitul celor trei ani de studii, iar Nicolae Iorga, în mod excepțional, în luna decembrie¹⁷.

După trecerea licenței, Dimitrie Evolceanu obține, prin concurs, postul de profesor titular la liceul din Bârlad dar, primind în luna octombrie o bursă, pleacă la Paris pentru a studia filologia latină la École Pratique des Hautes Études și Collège de France (1889-1891). Asemănător, Nicolae Iorga este numit profesor la catedra de latină a liceului din Ploiești în aprilie 1890, unde nu va predă deoarece, în aceeași lună, primește o bursă de studii în Franța și Germania, cu începere din luna octombrie.

Pentru cei doi tineri urmează o perioadă marcată de preocupările pentru desăvârșirea studiilor și dorința de afirmare pe plan științific și profesional. Aceste aspecte reies din bogata corespondență purtată între ei, atât în perioada studiilor din străinătate, cât și după revenirea în țară, până în momentul când sunt din nou colegi, de această dată profesori la Universitatea din București¹⁸.

Aflat la Paris, la 4 ianuarie 1890, Dimitrie Evolceanu îl felicită pe Nicolae Iorga pentru reușita examenului de licență, dovedind faptul că se interesa de reușitele prietenului său rămas la Iași: „*Primește sincerele și călduroasele mele felicitări, și te rog să crezi că nu-s numai banale, și că m-am bucurat tot așa de mult ca de propria mea fericire*”¹⁹. Într-o altă scrisoare îl sfătuiește, ca un prieten mai mare, în privița carierei: „*Cată silește și nu scăpa catedra din Ploiești, e tot ce ai putea sfeterisi mai bun deocamdată (13 ianuarie 1890)*”²⁰.

La 27 februarie 1890, după doar câteva luni de cursuri la Paris, Dimitrie Evolceanu este impresionat de erudiția profesorilor francezi și îl îndeamnă pe

¹⁵ N. Iorga, *O viață...* p. 150.

¹⁶ *Ibidem*.

¹⁷ Susținut și de profesorii săi de la Iași, A. D. Xenopol și Ștefan Vîrgolici, Nicolae Iorga primește o dispensă de la Minister prin care își susține examenele pentru anii II și III în lunile octombrie și noiembrie, iar examenul de licență îl promovează, în luna decembrie, cu calificativul „magna cum laude” (B. Teodorescu, *Nicolae Iorga...*, pp. 49-58).

¹⁸ Scrisorile expediate de către Dimitrie Evolceanu au fost publicate de Barbu Theodorescu în volumul *Scrisori către N. Iorga, 1, 1890-1901. Studii și documente*, edit. Minerva, București, 1972, pp. 99-125.

¹⁹ *Ibidem*, d. 176, p. 99.

²⁰ *Ibidem*, d. 177, p. 100.

Nicolae Iorga să îl urmeze cât mai grabnic în capitala Franței: „...vino la noi, măi băiete, la Paris, la învățătură, ca să înveți mai mulți ani, și când te vei întoarce... vom vedea noi ce-i cu tine și dacă vei fi capabil să aduci obolul tău pe altarul budgetului”²¹. Conștient de calitățile excepționale ale prietenului său, îl recomandă călduros profesorului de latină, filologul Othon Riemann: „...i-am vorbit adeseori de tine ca de un fenomen nenatural, ca de o arătare cum ar zice românul, de un monstru în sfârșit care face cinste patriei noastre. Riemann te iubește tare, măcar că nu ți-a văzut mutra, dorește să te aibă elev, căci te-ar ruga să-i faci tabla de materie la studiul său asupra lui Tit Liviu...”²².

Este la curent cu tot ce se întâmplă în viața personală a lui Nicolae Iorga și totodată cel mai apropiat prieten al familiei după căsătoria acestuia cu Maria Tasu²³. Tânăra familie ajunge la sfârșitul lunii octombrie 1890 în capitala Franței iar dorința lui Dimitrie Evolceanu de a-i ajuta se desprinde și din corespondența purtată de Vasile Tasu cu ginerele său, Nicolae Iorga: „Am telegrafiat astăzi lui Evolceanu despre sosirea voastră în Paris. [...] În caz că nu veți putea găsi casă degrabă, răspunde-mi dacă pot să-ți trimit bagajul la Evolceanu” (20 octombrie 1890)²⁴; „Ți-am trimis Era nouă pe numele Evolceanu, fiindcă nu știam încă adresa” (23 octombrie 1890)²⁵.

În perioada octombrie 1890 - decembrie 1892 Nicolae Iorga frecventează cursurile Secției de istorie și filologie la École Pratique des Hautes Études iar Dimitrie Evolceanu se numără printre puținii colegi români cu care se întâlnește și care îl ajută la nevoie, așa cu avea să-și amintească mai târziu: „[...] vechiul meu coleg de clasă mai înaltă la Botoșani, Evolceanu, foarte hătărât să nu piardă timpul și muncind din greu la filologul Othon Riemann pe care l-a pierdut în urma unui accident în Alpi. Bun concetățean și prieten, care ținea contabilitatea exactă a datoriilor pe care toată lumea le făcea la economiile lui”²⁶.

La începutul anului 1891 devine vacantă catedra de Istorie Universală a Universității din Iași de care Nicolae Iorga se arată interesat, dorind să se înscrie la concurs deși era încă bursier în Franța. Aflat în țară, Dimitrie Evolceanu îi transmite părerile universitarilor ieșeni, sfătuindu-l să mai aștepte și să-și termine studiile: „Îndată ce a venit vorba de tine cu dl Odobescu, el te-a judecat așa cum te judecă toată lumea în genere, și cum te judecă poate și eu, adecă că ai încă mult de trăit [...]. Întâlnindu-mă cu Xenopol, am văzut că și el e de aceeași idee ca și Odobescu: nu e convenabil să fii profesor așa de iute...”²⁷ (Iași, 8/20 mai 1891).

²¹ *Ibidem*, d. 179, p. 104.

²² *Ibidem*.

²³ Maria Tasu, fiica junimistului Vasile Tasu, prim președinte al Tribunalului din Iași. S-au căsătorit în aprilie 1890, au avut împreună 4 copii: Petru (1894-1965), Elena (1896-1898), Maria (1897) și Florica (1898-1954). Au divorțat în 1900.

²⁴ *Ibidem*, d. 119, p. 67.

²⁵ *Ibidem*.

²⁶ N. Iorga, *O viață...*, p. 202.

²⁷ B. Theodorescu, *Scrisori către N. Iorga...*, d. 184, p. 108.

Correspondența ilustrează totodată pasiunea lui Dimitrie Evolceanu pentru spectacolele de teatru și operă, acesta amintindu-i lui Nicolae Iorga de un spectacol urmărit chiar la Botoșani: „*Ne vom duce la «Lohengrin» împreună, să vezi și tu cât sânt de stupizi francezii ca să aștepte 30 de ani pentru a reprezenta asemenea piesă [...]. Ce s-a întâmplat la prima reprezentație vei fi aflat și tu de la București, cum aflai și eu de la Botoșani – dacă nu, atunci să-mi aduci aminte când vei veni la Paris, ca să-ți povestesc, căci a fost frumos*”²⁸.

Moartea profesorului Othon Riemann l-a făcut pe Dimitrie Evolceanu să ceară continuarea studiilor la Universitatea din Bonn. La 7 noiembrie 1891 îi scrie lui Nicolae Iorga care, între timp, se înscriesese la examenul pentru ocuparea catedrei din Iași dar acesta se amânase: „*Aici sunt și eu în nedumerire: știi că Riemann a murit, n-a fost înlocuit de nimeni. [...] Am scris în țară pentru permutarea mea la Centralburhalle din München, dar mi se pare că glasul meu va răsună în pustie, ca al Sf. Ion Botezătorul*”²⁹.

Primește aprobare pentru a-și continua studiile la Universitatea din Bonn, de unde îi descrie lui Nicolae Iorga atmosfera prietenoasă și relațiile cordiale cu profesorii: „*Nu e vorbă e o deosebire ca de la cer la pământ între Franța și Germania – s-ar fi putut în Paris ca luni dimineața să-ți scoți mutra la iveală și miercuri seara să fii poftit într-o petrecere intimă? Sunt așa de drăguți nemții, așa de sinceri [...]. Apoi într-o săptămână am vizitat de două ori pe cei doi profesori ai mei, pe decan. În sfârșit, nu-ți faci idee [...] cât sânt de mulțumit*”. Își exprimă totodată intenția pentru obținerea unei catedre universitare de limba latină: „*Vei ști că eu sunt singurul strănepot al lui Decebal în Bonn, cu toate astea Quintescu*³⁰, *marele latinist din București, a studiat și el pe aici și a și făcut o plimbare călare și pe jos de la Bonn la Koblenz a cărei interesantă descriere a și publicat-o. De-ar veni vara mai iute, ca să fac și eu același lucru, pentru a călca din pas în pas pe urmele veneratului, a cărui catedră o ochesc*” (22 noiembrie 1891)³¹.

În anul următor, Dimitrie Evolceanu este preocupat, așa cum îi mărturisește lui Nicolae Iorga, de „*o lucrare foarte meritorie și foarte importantă, la care mă îndrumă un profesor al meu; subiectul: o listă de substantive din Plaut după declinații și alfabet*” (26 ianuarie 1892)³². Aflat la Londra pentru câteva săptămâni de documentare în toamna anului 1892, îi prezintă atracțiile turistice ale orașului și îi ajută pe Nicolae Iorga să obțină cărțile de care acesta avea nevoie: „*Cum vei ajunge la București, vei primi cele cinci biografii ce-mi ceri, căci nu mi-e greu a le cumpăra [...]*”³³.

Se întâlnesc din nou la începutul anului 1893, la Berlin unde locuiesc în aceeași pensiune: „*Mi se recomandase – de Evolceanu [...] pensiunea unde era și*

²⁸ *Ibidem*, d. 187, p. 110.

²⁹ *Ibidem*, d. 188, p. 111.

³⁰ Nicolae Chiriac Quintescu (1841-1901) - profesor de latină la Universitățile din Iași și București.

³¹ B. Theodorescu, *Scrisori către N. Iorga...*, d. 190, p. 112.

³² *Ibidem*, d. 191, p. 113.

³³ *Ibidem*, d. 194, p. 115.

el, în pașnica Dorotheenstrasse, totuși la numai câțiva pași de Universitate”³⁴. Aici Nicolae Iorga își pregătește teza de doctorat „Thomas III, Marquis de Saluces, étude historique” și își desăvârșește cunoștințele de limba germană. Din iunie părăsește Berlinul și se mută la Leipzig unde își susține doctoratul. Până la întoarcerea în țară, în septembrie 1894, Nicolae Iorga cercetează totodată arhivele apusene în căutare de documente privitoare la istoria românilor. În acest scop călătorește la Dresda (octombrie 1893), anul următor la Innsbruck (februarie), Torino (martie), Veneția (aprilie-iunie), Milano și Roma (iulie). Cunoscând interesul prietenului său pentru ocuparea unei catedre universitare, Dimitrie Evolceanu îl avertiza într-o scrisoare că trebuie să se pregătească temeinic pentru concursul ce avea să urmeze: „[...] înțelegi dar: bune vor fi fiind și documentele, și dezinteresarea ta merită toate laudele, dar bagă de seamă ca nu din pricina lor, neputându-te prepara, să faci ca noul doctor³⁵ să ajungă acolo, unde inteligența sa nu-l îndreptățește”³⁶.

Îngrijorarea lui Evolceanu nu era întemeiată deoarece, după terminarea studiilor din străinătate, Nicolae Iorga obține, în urma unui concurs strălucit, catedra de „Istorie medie și modernă” la Facultatea de Litere și Filosofie de la Universitatea din București (noiembrie 1894).

După întoarcerea în țară, Dimitrie Evolceanu este detașat inițial ca profesor la Bârlad iar din octombrie 1894 este numit conferențiar la Facultatea de Litere din București, unde predă cursul de „Limba latină”³⁷. În anul 1897 se căsătorește cu „blajina și frumușica” Constanța (Didina) Bârsan, profesoară la Școala Centrală de Fete din București³⁸.

Începând cu anul 1900, Dimitrie Evolceanu este profesor de română la Liceul „Matei Basarab” din București iar în anul 1906 este titularizat la catedra Facultății de Litere a Universității din București.

Correspondența dintre cei doi se oprește în anul 1901 și, cel mai probabil, relațiile strânse din perioada tinereții aveau să se răcească o dată cu trecerea timpului deși fiind profesori la aceeași universitate nu se puteau ignora. Presupunem că profesorul Dimitrie Evolceanu s-a dedicat exclusiv vieții universitare, neaderând la activitățile pe multiple planuri în care era implicat Nicolae Iorga, ceea ce a dus la o aparentă răcire a relațiilor dintre cei doi. În tot cazul, cele relatate mai sus demonstrează faptul că între Dimitrie Evolceanu și

³⁴ N. Iorga, *O viață...*, p. 226.

³⁵ Se referă la George Capitanovici care tocmai își luase doctoratul la Berlin, la 5 martie 1894 și își dorea de asemenea o carieră universitară. De altfel acesta a participat la concursul din 1 octombrie 1894 dar tezele sale sunt considerate „uluitor de mediocre”. (B. Theodorescu, *Un concurs universitar celebru. (Nicolae Iorga)*, Casa Școalelor, 1944, p. XXVIII).

³⁶ B. Theodorescu, *Scrisori către N. Iorga...*, d. 197, p. 116.

³⁷ *Anuarul Universității din București pe anul școlar 1896-1897*, București, Stabilimentul grafic I. V. Socecu, 1897, p. 17.

³⁸ Apud, Lucian Nastasă, *Intimitatea amfiteatrelor. Ipostaze din viața privată a universitarilor „literari” (1864-1948)*, Cluj-Napoca, Editura Limes, 2010, p. 110.

Nicolae Iorga a fost o prietenie autentică, bazată pe un trecut comun și apreciere reciprocă.

Dimitrie Evolceanu a activat ca profesor la Universitatea din București până în anul 1935 când se pensionează. La aniversarea a 70 de ani colegii de la „Revista Clasică” îi dedică un volum însoțit de o listă a contribuțiilor științifice pe care o redăm în continuare.

A încetat din viață la 28 iunie 1938.

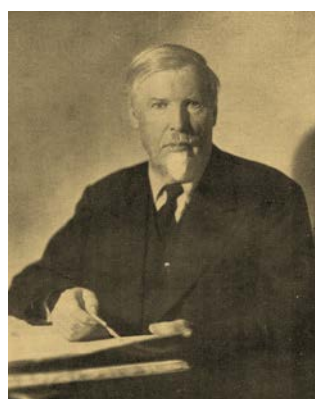
BIBLIOGRAFIE

1. *Baladele și idilele d-lui George Coșbuc*, în „Convorbiri literare”, nr. 10, anul XXVII (1894), p. 817-838 și urmare nr. 10, anul XXVII (1894), p. 936-962
2. *Poeziile lui Gheorghe din Moldova*, în „Convorbiri literare”, nr. 2, anul XXIX (1895), p. 188-198.
3. *Poeziile lui A. Stavri*, în „Convorbiri literare”, nr. 3, anul XXIX (1895), p. 283-293.
4. *De focu birului a lui I. Bacalbașa*, în „Convorbiri literare”, nr. 4, anul XXIX (1895), p. 396-403.
5. *Fiecare la rândul seu (nuvele) de Sofia Nădejde*, în „Convorbiri literare”, nr. 6, anul XXIX (1895), p. 605-615.
6. *Iubire (poesii) de A. Vlașuță*, în „Convorbiri literare”, nr. 12, anul XXIX (1895), p. 1149-1166.
7. *Prima (1890-1895) de Haralamb G. Lecca*, în „Convorbiri literare”, nr. 2, anul XXX (1896), p. 271-291.
8. *Răsbunarea lui Anastase de Ciru Oconomu*, în „Convorbiri literare”, nr. 4, anul XXX (1896), p. 921-936.
9. *Fire de tort*, în „Convorbiri literare”, nr. 6 anul XXX (1896), p. 1161-1196.
10. *Limbile clasice trebuiesc șterse din programa învățământului secundar, de Niclescu-Brăilețeanu*, în „Convorbiri literare”, nr. 11, anul XXX (1896), p. 561-
11. *Aeneis, traducere în formele originale de Coșbuc*, în „Convorbiri literare”, nr. 1 anul XXXI (1897), p. 80-89.
12. *De vânzare de C. I. A. Notară*, în „Convorbiri literare”, nr. 3-4, anul XXXI (1897), p. 223-236.
13. *De toate, schițe de Virgil Onițiu*, în „Convorbiri literare”, nr. 11, anul XXXII (1898), p. 1038-1043.
14. *Revista critică. Literatura dramatică*, în „Convorbiri literare”, nr. 11, an. XXXIII (1899), p. 1062-1068.
15. *Istoria literaturii latine*, vol. I, *Literatura latină arhaică*, București, 1899, 181 p.
16. *Poezia religioasă bizantină*, de C. Litzica, în „Convorbiri literare”, nr. 4, anul XXXIV (1900), p. 335-336.
17. *Prosa lui C. Negruzzi*, în „Lui Titu Maiorescu, omagiu”, XV Februar MCM. București, 1900, p. 397-409.
18. *Studii sintactice asupra conjuncțiunii cum, cu specială aplicare la Cesar*, București, 1901, 132 p.
19. *Doi poeți dramatici H. Lecca și R. Rosetti*, în „Convorbiri literare”, nr. 2, anul XXXV (1901), p. 97-108 și continuare nr. 2, anul XXXV (1901), p. 196-211.

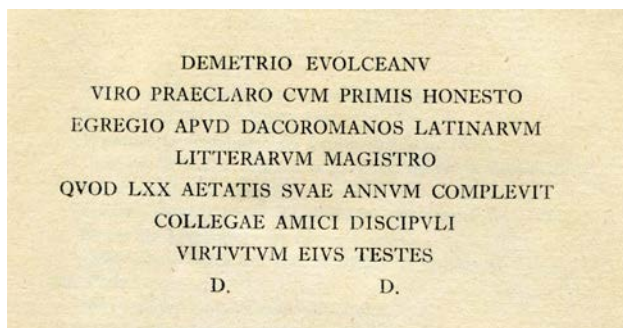
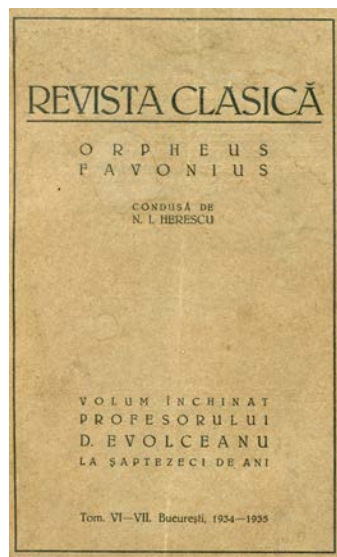
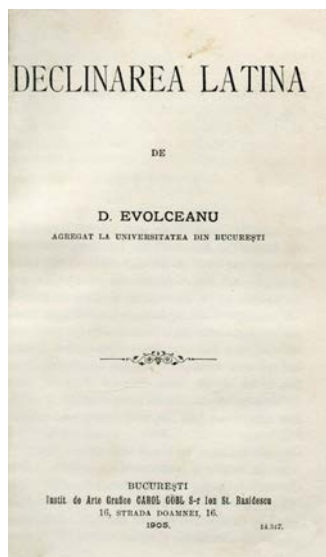
20. *Declinarea latină*, București, 1905, 167 p.
21. *Indice de materiile publicate în „Convorbiri literare” în anii I-XL*, în „Convorbiri literare”, nr. 12, anul XL (1906), p. 1163-1222
22. *Părerii asupra originii poemelor homerice*, în „Convorbiri literare”, nr. 6, an. XLI (1907), p. 626-631.
23. *Câteva cuvinte despre criticele d-lui Maiorescu*, în „Convorbiri literare”, nr. 2, an. XLIV (1910), p. XCIX-CIV.
24. *Homer: Odisea în românește de George Murnu*, în „Orpheus”, nr. 1, anul I (1924), p. 25-28
25. *Câte ceva din gramatica latină*, în „Orpheus”, nr. 3, anul I (1925), p. 102-105
26. *Câte ceva din gramatica latină*, în „Orpheus”, nr. 4, anul I (1925), p. 161-170
27. *Indicativul și subjunctivul în limba latină I*, în „Orpheus”, nr. 5, anul I (1925), p. 225-237
28. *Indicativul și subjunctivul în limba latină II*, în „Orpheus”, nr. 6, anul I (1925), p. 314-327
29. *Indicativul și subjunctivul III*, în „Orpheus”, nr. 1 anul II (1926) p. 11-26
30. *Consecutio temporum*, în „Orpheus”, nr. 2, anul II (1926), p. 65-78
31. *T. Lucreti Cari, De rerum natura*, III, 955, în „Orpheus”, nr. 3, anul II (1926), p. 134-136
32. *Observații prosodice asupra verbelor latinești*, în „Orpheus”, nr. 5, anul II (1926), p. 269-273
33. *Note de critică verbală* (Hor. Sat. II 5, Epist. II 2), în „Orpheus”, nr. I, anul III (1927), p. 1-7
34. *Virgiliu, Bucolica IV*, în „Orpheus”, nr. 2, anul III (1927), p. 65-74
35. *Acuzativul în latinește*, în „Orpheus”, nr. 5, anul III (1927), p. 257-267
36. *O epopee românească*, în „Omăgiu lui I. Bianu”, București, 1927, p. 193-200
37. *Vergiliu și Dante*, în „Viața și opera poetului Vergilius Maro”, volum comemorativ editat de „Revista Clasică”, 1930, p. 24-44
38. *Cuvânt înainte la Dicționarul latin-român de I. Nădejde*. Buc. 193., ed. IV.

Nicolae Iorga, tânăr profesor universitar (1895)
Casa Memorială „Nicolae Iorga”. Inventar 0997

Dimitrie Evolceanu
la vârsta de 70 de ani (1935)

Dedicație pentru profesorul Dimitrie Evolceanu în „Revista clasică”

Mots-clés: *Dimitrie Evolceanu; Nicolae Iorga; collègue; ami; L'Ecole Marchian de Botoșani; Lycée National de Iassy; L'Université de Iassy; Paris; Berlin; lettres; 1890-1901; professeur d'université; L'Université de Bucarest.*

DIMITRIE EVOLCEANU, COLLÈGUE ET AMI DE NICOLAE IORGA

(Résumé)

L'article présente les relations de jeunesse entre Nicolae Iorga et Dimitrie Evolceanu qui ont été des collègues d'école à Botoșani et d'université à Iassy, Paris, Berlin et plus tard, à Bucarest. Les fragments des lettres envoyées par Dimitrie Evolceanu à Nicolae Iorga pendant les années 1890-1901 illustrent la sincère amitié entre les deux roumains nés à Botoșani.